

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY REVIEW OF THE FACULTY OF DIVINITY

e-ISSN: 2587-1854

Issue / Sayı: 53 - Samsun

Aralık/ December 2022

**ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ**

e-ISSN: 2587-1854
2022 Sayı: 53

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Adına Sahibi /
Owner on behalf of Ondokuz Mayıs University
Prof. Dr. Yavuz ÜNAL
Rektör / Rector

Yazı İşleri Müdürü / Responsible Manager
Prof. Dr. Osman ŞAHİN
Dekan / Dean

Baş Editör/Editor in Chief
Dr. Öğr. Üyesi Sümeyye AYDIN BULUT

Alan Editörleri / Field Editors
Arş. Gör. Enes ER
(*Temel İslam Bilimleri*)

Arş. Gör. Mustafa Sait KAPLAN
(*Temel İslam Bilimleri*)

Arş. Gör. Reha ELÇİ
(*Temel İslam Bilimleri*)

Arş. Gör. Nurhibe Büşra ER
(*Felsefe ve Din Bilimleri*)

Arş. Gör. Yasemin BİRİŞİK ŞAHİN
(*Felsefe ve Din Bilimleri*)

Arş. Gör. Senem ARSLAN
(*İslam Tarihi ve Sanatları*)

Arş. Gör. Ezgi BİLEN
(*İslam Tarihi ve Sanatları*)

**ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY
REVIEW OF THE FACULTY OF DIVINITY**

e-ISSN: 2587-1854
2022 Issue: 53

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Ali Bolat
Prof. Dr. Ahmet Çakır
Prof. Dr. Metin Yasa
Prof. Dr. Nebi Gümüş
Prof. Dr. Celil Abuzar
Prof. Dr. Ali Rıza Gül
Prof. Dr. Erkan Perşembe
Prof. Dr. Vejdi Bilgin
Prof. Dr. Ali Bulut
Doç. Dr. Recep Gün
Doç. Dr. Recep Demir
Doç. Dr. Yaşar Akaslan
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kartal
Dr. Öğr. Üyesi Şule Güldü
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Sacit Kurt

Dil Editörleri / Proof Reading

Öğr. Görevlisi Salih KILIÇ (İngilizce)
Arş. Gör. Tuğba TAŞDEMİR (İngilizce)
Arş. Gör. Recep Demir (Türkçe)

Mizanpaj / Layout

OMÜ Yayın Koordinatörlüğü

Mizanpaj Editörü / Layout Editors

Özlem TEKİNER

Katkıda Bulunanlar / Contributors

Derya YAVUZ
Gülsüm DEMİR

Yayın Yeri ve Tarihi/Publication Place and Date

Samsun, 30 Aralık/ December 2022

Tarandığımız Dizin ve Veri Tabanları

TÜBİTAK-ULAKBİM TR Dizin Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı

Religion & Philosophy Collection

Atla Religion Database

Sosyal Bilimler Atif Dizini

Index Islamicus

Academic Search Premier

**YAYIN DANIŐMA KURULU /
ADVISORY BOARD**

- Prof. Dr. Abdurrahman HAÇKALI
Prof. Dr. Abdurrahman ÖZDEMİR
Prof. Dr. Abdölbaki GÜNEŐ
Prof. Dr. Ahmet ÇAYCI
Prof. Dr. Ahmet İŐhak DEMİR
Prof. Dr. Ahmet KOÇ
Prof. Dr. Ahmet YÜKSEL
Prof. Dr. Ali BULUT
Prof. Dr. Ali Osman KURT
Prof. Dr. Ali Rıza AYDIN
Prof. Dr. Ali Rıza GÜL
Prof. Dr. Ali TOKSARI
Prof. Dr. Ali YILMAZ
Prof. Dr. Bahattin YAMAN
Prof. Dr. Bekir ŐŐMAN
Prof. Dr. Bilal SAKLAN
Prof. Dr. Burhanettin TATAR
Prof. Dr. Dilaver GÜRER
Prof. Dr. Ejder OKUMUŐ
Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM
Prof. Dr. Eyüp BAŞ
Prof. Dr. Eyyüp TANRIVERDİ
Prof. Dr. Faruk KARACA
Prof. Dr. Fethi Kerim KAZANÇ
Prof. Dr. Gerald R. HAWTING
Prof. Dr. H. Ahmet ÖZDEMİR
Prof. Dr. H. İbrahim BULUT
Prof. Dr. H. İbrahim ŐİMŐEK
Prof. Dr. H. Yunus APAYDIN
Prof. Dr. Hakkı ÖNKAL
Prof. Dr. Halil APAYDIN
Prof. Dr. Harun YILDIZ
Prof. Dr. Hasan AYIK
Prof. Dr. Hüseyin KARAMAN
Prof. Dr. Hüseyin YILMAZ
Prof. Dr. İbrahim İŐITAN
Prof. Dr. İsmail YİŐIT
Prof. Dr. İsmet ERSÖZ
Prof. Dr. Kadir ALBAYRAK
Prof. Dr. Kadir GÜRLER
Prof. Dr. Kemal ÜÇÜNCÜ
Prof. Dr. Kemal YILDIZ
Prof. Dr. Kerim BULADI
Prof. Dr. Latif TOKAT
Prof. Dr. M. Akif KILAVUZ
Prof. Dr. M. Dođan KARAÇÖŐKUN
Prof. Dr. M. Münir ATALAR
Prof. Dr. Mahmut AYDIN
Prof. Dr. Mehmet ATALAY
Prof. Dr. Mehmet EVKURAN
Prof. Dr. Metin YURDAGÜL
Prof. Dr. Michel REEBER
Prof. Dr. Muhsin AKBAŐ
Prof. Dr. Musa YILDIZ
Prof. Dr. Mustafa ALICI
Prof. Dr. Mustafa BAKTIR
Prof. Dr. Mustafa BIYIK
Prof. Dr. Mustafa TAVUKÇUOĐLU
Prof. Dr. Münir KOÇTAŐ
Prof. Dr. Nebi GÜMÜŞ
Prof. Dr. Necmeddin GÖKKIR
Prof. Dr. Niyazi USTA
Prof. Dr. Nurullah ALTAŐ
Prof. Dr. Osman ŐAHIN
Prof. Dr. Ömer Faruk YAVUZ
Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŐ
Prof. Dr. Ramazan AYYALI
Prof. Dr. Remzi KAYA
Prof. Dr. S. Leyla GÜRKAN;
Prof. Dr. S. Sabri YAVUZ
Prof. Dr. Samim AKGÖNÖL
Prof. Dr. Selahattin POLAT
Prof. Dr. Selim EREN
Prof. Dr. Soner GÜNDÜZÖZ
Prof. Dr. Süleyman TOPRAK
Prof. Dr. Süleyman TÜLÜCÜ
Prof. Dr. Őevket TOPAL
Prof. Dr. Őevket YAVUZ
Prof. Dr. Őinasi GÜNDÜZ
Prof. Dr. Őuayip ÖZDEMİR
Prof. Dr. Üzeyir OK
Prof. Dr. Vejdi BİLGİN
Prof. Dr. Yavuz KÖKTAŐ
Prof. Dr. Yavuz ÜNAL
Prof. Dr. Yurdagöl MEHMEDOĐLU
Doç. Dr. Ahmet ALBAYRAK
Doç. Dr. AyŐe ZiŐan FURAT
Doç. Dr. Dursun Ali TÖKEL
Doç. Dr. Ferhat AKDEMİR
Doç. Dr. Kemal ÖZKURT
Doç. Dr. Kenan AYAR
Doç. Dr. Macid YILMAZ
Doç. Dr. Süleyman TURAN
Doç. Dr. Őevket PEKDEMİR
Dr. Öğr. Üyesi M. Kâmil YAŐAROĐLU

Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (OMÜİFD);

Yılda iki kez yayımlanan hakemli bilimsel süreli bir yayın organıdır. Dergide yayınlanan yazıların her türlü içerik sorumluluğu yazarlara aittir. Yazılar; yayıncı kuruluşun izni olmadan kısmen veya tamamen bir başka yerde yayınlanamaz.

Yazışma Adresi / Corresponding Adress

Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi (Dergi) Kurupelit / SAMSUN

Tel: 0362 457 60 84 **Fax:** 0362 457 60 83

e-mail: ilahiyat.dergi@omu.edu.tr **web:** <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/omuifd>

İÇİNDEKİLER

Araştırma Makalesi/Research Article

**Türklerin Nüfûzu Altında Abbâsî Hilâfetinin Görünümü
(Sâmerrâ Dönemi) 387-410**

The Apperance of Abbasid Caliphate Under the Influence of the Turks (Samarra Period)

Prof. Dr. İhsan ARSLAN

Fâtımîler Döneminde Mehdiye ve Mansûriye Şehirleri 411-430

Mahdiyya And Mansuriya Cities In The Fatimids Period

Arş. Gör. Furkan ERBAŞ

Kur'an ve Sünnet Bağlamında Müslümanın Öteki ile Komşuluğu 431-456

Muslim's Neighborhood With the Other in the Context of the Qur'an And Sunna

Prof. Dr. Metin YILMAZ

**İlk Keşiş Papa Gregorius Magnus ve Piskoposluk Makamı Hakkındaki
Görüşleri 457-480**

The First Monk Pope Gregory the Great and His Thoughts on the Episcopacy

Arş. Gör. Mustafa Furkan DİNLEYİCİ, Prof. Dr. İsmail TAŞPINAR

Doğalcı Ateizm Açısından Etiğin Temellendirilme Problemi 481-508

The Problems of The Grounding of Ethics In Terms of The Atheistic Naturalism

Fatma GÜLTEKİN

Descartes'ta Tanrı Fikri ve Tanrı'nın Varlığı 509-532

The Idea of God and the Existence of God in Descartes

Doç. Dr. Fatih ÖZGÖKMAN

Din ve Felsefenin Kapsam ve Sınırlılıkları Üzerine Bir Değerlendirme. 533-554

An Assessment on the Scope and Limitations of Religion and Philosophy

Cihat ŞENGÜLER

**Değişen Dünyada Yeni Dini Formlar: Postmodern Dönemde Dindarlık Ölçeği
Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması 555-572**

New Religious Forms of in the Changing World: Vaidity and Reliability Study of Religiousness Scale in the Postmodern Era

Dr. İdris YAKUT

- Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimine İlişkin Algı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. 573-594**
The Examination of the Religious Culture and Moral Knowledge Teacher Candidates' Perception Levels on Classroom Management Skills in Terms of Various Variables
Doç. Dr. Hasan DAM
- Did Islamic Law Cause Islamic Civilization To Decline? 595-616**
İslâm Hukûku İslâm Medeniyeti'nin Gerilemesine Sebep Oldu Mu?
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet TOPAL
- İslam Hukuk Düşüncesinde Parça-Bütün İlişkisi 617-642**
The Part-Whole Relationship in Islamic Legal Thought
Doç. Dr. Ayhan AK, Dr. Mustafa SARICAOĞLU
- Bilâd-ı Arab Topraklarındaki Fikhî Çoğulculuğun Osmanlı Merkezine Taşınması: Münîb Efendinin Taklid Risalesi 643-666**
The Transfer Of Fiqhi (Jurisprudential) Pluralism From (The Territory Of) Bilad Al-Arab To The Center Of Ottoman Empire: The Treatise Of Taqlid By Munib Affandi
Burak ERGİN
- Saçaklızâde Mehmed Efendi'nin İnsânü'l-'ayn ve 'aynü'l-insân İsimli Fıkıh Usûlü Risalesinin Neşir ve Tahlili 667-682**
Publishing and Analysis of Saçaklızâdah Mehmed Efendi's Treatise on Usûl al-Fiqh entitled İnsan al-ayn and Ayn al-insan
Öğr. Gör. Dr. Ramazan ÇÖKLÜ
- "Helal Değildir/ لَا يَحِلُّ" Kalıbıyla Başlayan Hadis Metinleri Üzerine Lafız ve Anlam Eksenli Bir Analiz 683-706**
A Speech and Meaning-Based Analysis on Hadîth Texts Beginning with the Pattern "Not Halal"
Dr. Öğr. Üyesi Bekir ÖZÜDOĞRU
- Sahâbe ve Tâbiûnun Hadislerdeki Emirlere Yaklaşımı 707-724**
The Approach of the Companions and Their Successors to the Commandments in the Ahadith
Hüseyin Sırrı SUNAR
- İbn Receb el-Hanbelî'nin Câmiu'l-ulûm ve'l-hikem Adlı Eserindeki Şerh Metodu 725-756**
The Commentary Method in Ibn Rajab al-Hanbali's Jami' al-'Ulum wa'l-Hikam
Muhammet SUIÇMEZ, Dr. Öğr. Üyesi Ahmet EŞER

Ashâb-ı Suffe'nin Kur'ân ve Kirâat Tarihine Katkıları 757-782

The Contributions of Ashab Al-Suffah to the History of Qur'an and Qiraah

Doç. Dr. Yaşar AKASLAN

İbnü'l-Cevzî'nin (Ö. 597/1201) Yâkûte Adlı Eserinin Belâgat Açısından İncelenmesi 783-798

An Examination of Ibn Al-Jawzî (D. 597/1201) Work Named Al-Yâkûte in Terms of Rhetoric Abstract

Doç. Dr. Adnan ARSLAN

'Kudûs' Adlı İki Şiirin Mukayesesi: Nizâr Kabbânî'nin Kaleminden Arapça 'El-Kuds' ve Else Lasker-Schüler'in Kaleminden Almanca 'Jerusalem' 799-824

Comparison of Two Poems Named 'Jerusalem': Nizâr Qabbânî's Arabic 'Al-Quds' And Else Lasker-Schüler's German 'Jerusalem'

Doç. Dr. Esat AYYILDIZ

Endülüs Edebiyatında Vasf Şiirleri 825-854

Vasf Poems in Andalusian Literature

Öğr. Gör. Dr. Cengiz PARLAK

Temâm Hassân'ın Nevâsîh Fiilleri ile İlgili Görüşlerinin Değerlendirmesi 855-866

Evaluation of Tammam Hassan's Views on Navasih Verbs (al'afeal alnnaikhah)

Dr. Öğr. Üyesi Selim TEKİN

Gazâlî'de Dünya Kavramı Bağlamında Sosyal Hayat: Zâhidâne Yaşam Açısından Hem İmkân Hem Tehlike 867-884

Social Life in the Context of the Concept of the World in Ghazali: Both Opportunity and Danger in Terms of Ascetic Life

Ali KARAKOYUNLUOĞLU

Kitap İnceleme/ Book Review

Marx'ın Kapital'i için Okuma Kılavuzu (Joseph Choonara, Çev. Yusuf Turhallı, İstanbul: Z yayıncılık, 2018)..... 885-888

A Reader's Guide to Marx's Capital (Joseph Choonara, Trans. Yusuf Turhallı, İstanbul: Z yayıncılık, 2018)

Doç. Dr. Tamer YILDIRIM

İslâm Estetiği (Turan Koç, İsam Yayınları, Ankara 2018, s. 222.) 889-902

Islamic Aesthetics (Turan Koç, İsam Yayınları, Ankara 2018, s. 222.)

Büşra Gökse IŞIK